

Wat zei Hemingway tegen Baroja?

De buitengewoon productieve Spaanse auteur Pío Baroja kreeg in 1956, kort voor zijn overlijden, thuis in Madrid bezoek van een bewonderaar, Ernest Hemingway (Nobelprijs 1954), die het sobere schrijven van hem had geleerd. Naar verluidt zei Hemingway tegen de 83-jarige schrijver: 'Ik betreur het dat u nooit de Nobelprijs hebt gekregen, in tegenstelling tot de velen die hem minder verdienden, zoals ik, die slechts een avonturier ben.'

Volkskrant 07-12-2013

ROMAN

★★★★★

PÍO BAROJA

ZO IS DE WERELD

Uit het Spaans vertaald door Frans Oosterholt.
Menken Kasander & Wigman; 220 pagina's; € 22,50.

Pío Baroja portretteert een Russische, die de Spaanse mores verfoeit.

Veel fantasie had Pío Baroja (1872-1956) niet, maar hij reisde veel en was een uitmuntend observator. Daaraan is het te danken dat hij de ene na de andere roman schreef. Waar het maar kon (en ook wanneer het niet kon) lardeerde hij zijn romans met zijn zwartgallige ideeën over de genetische rugzakjes waarmee volkeren en rassen zich een weg door het leven banen.

De Spanjaarden krijgen er het vaakst van langs. Ook in *Zo is de wereld* (1912), via de omweg van een ontwikkelde Russische vrouw, Sacha Savarof. Na een mislukte huwelijks ontmoeting ontmoet ze een joviale Spanjaard, met wie ze in Biarritz trouwt.

Als ze in Spanje komt, vallen haar de

schellen van de ogen. Haar man blijkt een lapzwans eerste klas te zijn. De Spaanse vrouw heeft als enige opdracht een man aan de haak te slaan. Daarna 'verslonst en verzinkt ze in totale passiviteit en onverschilligheid'.

Sacha laat zich niet op de knieën dwingen door de Spaanse mores. Ze slaagt er niet in om wortel te schieten en verlaat Spanje, een ontgoocheling rijker.

Baroja heeft de naam misogyn te zijn, maar het morele monument dat hij voor deze soevereine Russische opricht, laat zien dat het zo simpel niet ligt. Vrouwen die de alomtegenwoordige barbarij ontstijgen, hebben bij hem een streepje voor. En Sacha al helemaal. In haar gekooide kosmopolitisme moet Baroja veel van zichzelf hebben herkend.

Maarten Steenmeijer